

Bijtincidenten door honden

SEH-bezoeken, ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek
en overledenen 2010-2019

Over VeiligheidNL

VeiligheidNL is hét kenniscentrum voor letselpreventie. Wij zetten ons in om het leven van mensen veilig(er) te maken door veilig gedrag in een veilige omgeving te stimuleren.

Veiligheid is niet vanzelfsprekend. Het is het resultaat van onderzoek, van interventies, van gedrag. Wij richten ons op de meest voorkomende en meest ernstige letsels, waar preventie belangrijk én mogelijk is. Dit doen we vanuit de thema's Kinderveiligheid, Valpreventie, Gezond gehoor, Sportblessurepreventie en Verkeersveiligheid.

We werken in een doelgerichte cyclus aan onderzoek, strategie- en interventieontwikkeling, implementatie en evaluatie. Relevante kennis en inzichten zetten wij om in hoogwaardige gedragsinterventies en slimme veiligheidsoplossingen en we verbinden wetenschappelijke inzichten met de dagelijkse praktijk. En, dat doen we niet alleen. We werken samen met partners en professionals en samen strijden we voor maximale impact.

Voor de monitoring van letsels werken we met ons eigen Letsel Informatie Systeem (LIS). Een uniek systeem dat letsels registreert bij een representatieve steekproef van Spoedeisende Hulpafdelingen van ziekenhuizen in Nederland.

Veiligheid is niet per ongeluk.

veiligheid nl
kenniscentrum letselpreventie

Bijtincidenten door honden

SEH-bezoeken, ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek en overledenen 2010-2019

Rapport nummer 895
Projectnummer 20.0348/008/001
Offertenummer CS/2021-03/00002

Marjolein Versteeg
Christine Stam

Uitgegeven door
VeiligheidNL
Postbus 75169
1070 AD Amsterdam
www.veiligheid.nl

maart 2021

1 Inleiding

1.1 Introductie

Op verzoek van de Volkskrant voert VeiligheidNL een analyse uit naar bijtincidenten door honden. Voor de analyse maken wij gebruik van het Letsel Informatie Systeem (LIS) en gegevens van Statline (Doodsoorzakenstatistiek).

1.2 Doelstelling

Het doel van de analyse is om vast te stellen hoe vaak mensen medische zorg hebben gehad na een hondenbeet in de periode 2010-2019. Het betreft het aantal bezoeken aan de Spoedeisende Hulp (SEH)-afdeling, het aantal ziekenhuisopnamen na een SEH-bezoek en het aantal overlijdensgevallen, uitgesplitst per jaar.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de gebruikte databestanden beschreven, alsmede een korte beschrijving van de wijze waarop de analyses zijn uitgevoerd. Hoofdstuk 3 bevat de resultaten.

2 Methode

2.1 Databestanden

VeiligheidNL beschikt over diverse bronnen waarin gegevens worden vastgelegd over ongevallen. Voor de onderhavige analyse is gebruikgemaakt van het Letsel Informatie Systeem (LIS) van VeiligheidNL en via Statline zijn gegevens uit de Doodsoorzakenstatistiek (Centraal Bureau voor de Statistiek) verkregen.

2.1.1 Letsel informatie systeem

LIS is een digitale registratie waarbij bij een selectie van 14 Nederlandse Spoedeisende Hulp (SEH)-afdelingen van 12 ziekenhuizen (zie figuur) informatie over SEH-bezoeken wordt verzameld. Deze ziekenhuizen vormen een representatieve steekproef van ziekenhuizen in Nederland met een continu bezette SEH-afdeling. Dit maakt in principe een schatting van cijfers op nationaal niveau mogelijk.

Er wordt onder andere informatie verzameld over omvang, ernst en toedracht van ongevallen (privé-sport-arbeid-verkeer), geweld en zelfbeschadiging. Per SEH-bezoek worden onder andere persoonsgegevens, diagnosegegevens en gegevens over de toedracht van het letsel (waaronder een korte toedrachtbeschrijving) vastgelegd. De registratie is met name bedoeld om op landelijk niveau inzicht te geven in de prevalentie, oorzaken en gevolgen van ongevallen in Nederland. LIS is dan ook de kennisbasis voor het letselpreventiebeleid in Nederland.

LIS-SEH locaties/ziekenhuizen 2019

2.1.2 Doodsoorzakenstatistiek

De Doodsoorzakenstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek bevat gegevens over alle overledenen die in Nederland woonachtig waren op het moment van overlijden. De gegevens worden verkregen via het wettelijk verplichte meldingssysteem waarbij de behandelend (of waarnemend) arts of een gemeentelijk lijkschouwer een doodsoorzaakverklaring (B-formulier) invult. De primaire doodsoorzaak wordt gecodeerd met behulp van de codes van de ICD10 (International Classification of Diseases, 10th revision).

2.2 Analyse

In LIS zijn alle SEH-bezoeken in verband met letsel door een hondenbeet geselecteerd. Er is middels een trendanalyse nagegaan of er sprake is van een significante stijging of daling over de periode 2010-2019.

Trendanalyse worden normalerwijze uitgevoerd op de subgroep van SEH-behandelingen in verband met ernstig letsel. Reden hiervoor is dat uit analyses is gebleken dat vooral het aantal patiënten met licht letsel en het aantal zelfverwijzers, en daarmee het totaal aan SEH-bezoeken, in de loop der jaren (sterk) is afgenomen (Panneman et al, 2020)¹. Deze dalende trend in het aantal SEH-bezoeken wordt bepaald door beleidseffecten op het gebied van de gezondheidszorg en vormt als geheel geen juiste afspiegeling van de trend in het aantal letsels. Uitspraken over de ontwikkeling van de problematiek in de tijd kunnen daarom beter gedaan worden op basis van het aantal ernstige letsels. We gaan er vanuit dat de ernstige letsels zowel vroeger als nu (en in de toekomst) op de SEH-afdeling werden en worden (en zullen worden) behandeld. Hierdoor zal het verloop in de tijd van het aantal SEH-bezoeken in verband met ernstig letsel een betere indicator zijn voor de ontwikkeling van de betreffende letselproblematiek. In het geval van hondenbeten is bovenstaande aanpak echter niet zinvol aangezien maar een klein deel van de opgelopen letsels als ernstig beschouwd wordt. Daarom zijn in dit verband toch trendanalyses uitgevoerd op het totaal aan SEH-bezoeken. Bij de interpretatie van het resultaat van de deze trendanalyse moet rekening worden gehouden met het meespelen van beleidseffecten. Ook bij het verloop van het aantal ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek in de tijd kunnen beleidsfactoren een rol spelen. Rondom de schatting van het aantal SEH-bezoeken in 2019 is een zgn. 95%-betrouwbaarheidsinterval (95%BI) berekend. Bij een betrouwbaarheidsinterval groter dan 25 procent, worden de gegevens als onvoldoende betrouwbaar beschouwd om onderliggende verdelingen voor het betreffende jaar nader uit te werken. Dit was hier het geval. Als alternatief is daarom de uitsplitsing naar leeftijd en type letsel uitgevoerd op basis van het aantal in LIS geregistreerde gevallen in de periode 2015-2019 waarbij de resultaten zijn weergegeven in percentages. De resultaten van een dergelijke analyse geven een goed beeld van de betreffende ongevallen en slachtoffers. Echter, de volumeschattingen ontbreken dan.

Via Statline is het aantal overledenen vastgesteld door een selectie te maken van overlijdensgevallen waarbij sprake was van 'gebeten of aangevallen door hond'.

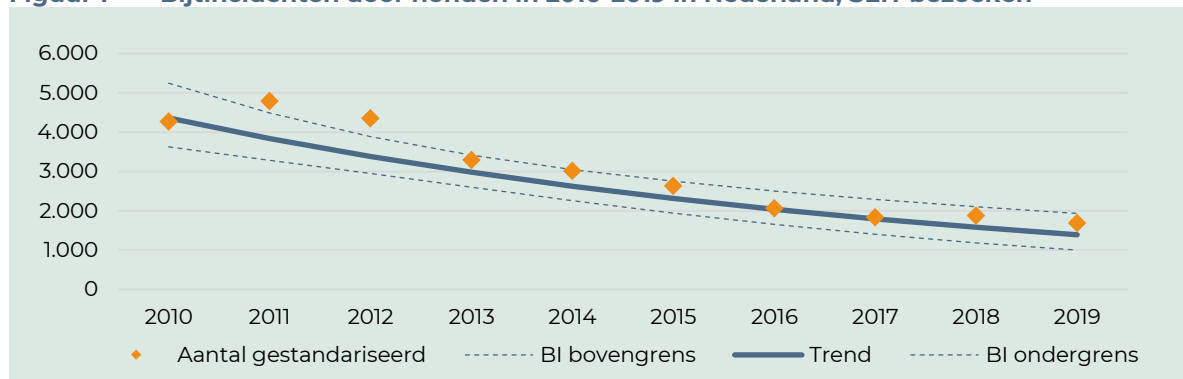
¹ Panneman JM, Gaakeer MI, Jansen T, Beeck EF van, Blatter BM. Stijging lichte letsels bij de huisarts valt samen met daling op SEH. Ned Tijdschr Geneeskd 2020;164:D4867.

3 Resultaten

3.1 SEH-bezoeken

In Nederland vonden in 2019 naar schatting 1.700 SEH-bezoeken plaats ten gevolge van letsel door een bijtincident. De onzekerheidsmarge (95%BI) rondom de schatting is echter groot; het werkelijke aantal SEH-bezoeken ligt tussen 1.100 en 2.400. Er is een significant dalende trend in het aantal SEH-bezoeken ten opzichte van 2010 van 68% (figuur 1, bijlage tabel 1). We weten niet of de afname een gevolg is van de afname van het aantal hondenbeten. Deze afname zou (gedeeltelijk) een gevolg kunnen zijn van bijvoorbeeld de verplaatsing van de zorg aan lichte letsels, zoals een open wond, naar de huisartsenpost of huisartspraktijk. In het geval van een hondenbeet gaat het namelijk meestal om een "licht" letsel (zie ook 3.4 letsels).

Figuur 1 Bijtincidenten door honden in 2010-2019 in Nederland; SEH-bezoeken

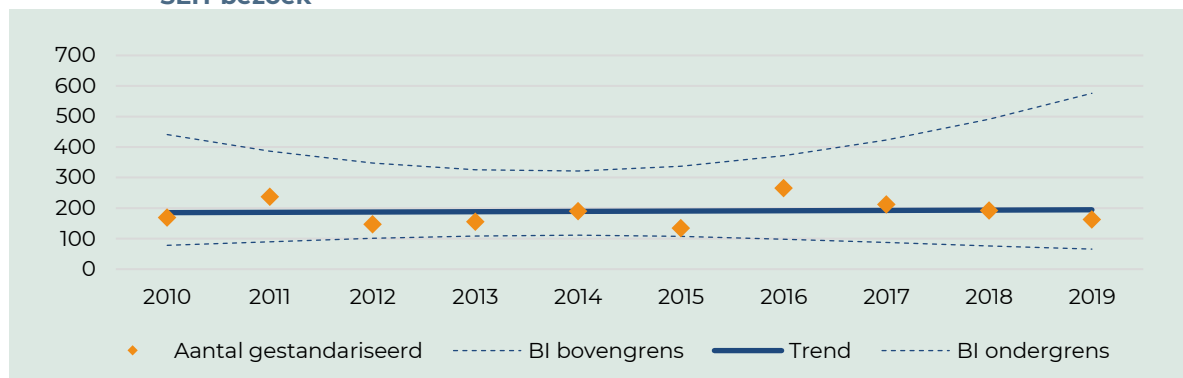

Bron: Letsel Informatie Systeem 2010-2019, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2010-2019, Centraal Bureau voor de Statistiek.

3.2 Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek

In 2019 moesten naar schatting 200 patiënten worden opgenomen in het ziekenhuis nadat een behandeling op de SEH-afdeling had plaatsgevonden (figuur 2, bijlage tabel 2). De onzekerheidsmarge (95%BI) rondom de schatting is echter groot; het werkelijke aantal opnamen ligt tussen 0 en 500. De geschatte aantallen fluctueren licht in de afgelopen tien jaar. Er is geen statistisch significante toe- of afname.

Figuur 2 Bijtincidenten door honden in 2010-2019 in Nederland; ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek

Bron: Letsel Informatie Systeem 2010-2019, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2010-2019, Centraal Bureau voor de Statistiek.

3.3 Leeftijd

Er lijkt geen leeftijdsgroep te zijn die oververtegenwoordigd is als het gaat om het aantal SEH-bezoeken naar aanleiding van een hondenbeet (tabel 1).

Tabel 1 Bijtincidenten door honden in 2015-2019 in Nederland; leeftijd

Leeftijd	%
0-9 jaar	14
10-19 jaar	11
20-29 jaar	13
30-39 jaar	12
40-49 jaar	14
50-59 jaar	14
60-69 jaar	14
70-79 jaar	6
80 jaar en ouder	3
Totaal	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015-2019, VeiligheidNL.

3.4 Type letsel

De meeste letsels waarmee patiënten de SEH-afdeling bezochten waren open wonden (73%) en oppervlakkige letsels (15%) (tabel 2). In een klein aantal gevallen ging het om een fractuur (4%).

Tabel 2 Bijtincidenten door honden in 2015-2019 in Nederland; type letsel

Type letsel	%
Open wond	73
Oppervlakkig letsel	15
Fractuur	4
Spier- of peesletsel	1
Traumatische amputatie	1
Overig/onbekend	6
Totaal	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015-2019, VeiligheidNL.

3.5 Overledenen

In de afgelopen tien jaar zijn vijf personen overleden, omdat ze 'gebeten of aangevallen' waren door een hond (tabel 3). Het hoeft hierbij niet dus altijd te gaan om een bijtincident.

Tabel 3 Bijtincidenten door honden in 2010-2019 in Nederland; overledenen

Jaar	Aantal
2010	-
2011	1
2012	-
2013	1
2014	-
2015	-
2016	-
2017	-
2018	-
2019	3

Bron: Doodsoorzakenstatistiek 2010-2019, Centraal Bureau voor de Statistiek (Statline)

Bijlage

Tabel 1 Bijtincidenten door honden in 2010-2019 in Nederland; SEH-bezoeken

Jaar	Geschatte aantal*	BI ondergrens**	BI bovengrens**
2010	(4.200)	3.100	5.400
2011	(4.700)	3.500	6.100
2012	(4.200)	3.100	5.500
2013	(3.200)	2.200	4.300
2014	(2.900)	2.000	4.000
2015	(2.600)	1.700	3.600
2016	(2.000)	1.300	2.900
2017	(1.800)	1.100	2.600
2018	(1.900)	1.200	2.700
2019	(1.700)	1.100	2.400

Bron: Letsel Informatie Systeem 2010-2019, VeiligheidNL

* Aantal tussen haakjes betekent schatting onvoldoende betrouwbaar

** Onder/bovengrens 95% betrouwbaarheidsinterval

Tabel 2 Bijtincidenten door honden in 2010-2019 in Nederland; ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek

Jaar	Geschatte aantal*	BI ondergrens**	BI bovengrens**
2010	(200)	<100	500
2011	(200)	<100	600
2012	(100)	<100	500
2013	(200)	<100	500
2014	(200)	<100	500
2015	(100)	<100	400
2016	(300)	<100	600
2017	(200)	<100	500
2018	(200)	<100	500
2019	(200)	<100	500

Bron: Letsel Informatie Systeem 2010-2019, VeiligheidNL

* Aantal tussen haakjes betekent schatting onvoldoende betrouwbaar

** Onder/bovengrens 95% betrouwbaarheidsinterval

Disclaimer

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden. Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Privacy en gegevensbescherming

VeiligheidNL gaat zorgvuldig om met persoonsgegevens en behandelt deze vertrouwelijk. Zo worden persoonsgegevens alleen verwerkt door personen met een geheimhoudingsplicht en voor het doel waarvoor deze gegevens zijn verzameld. Daarbij zorgt VeiligheidNL voor passende beveiliging van persoonsgegevens. VeiligheidNL behandelt uw persoonlijke gegevens conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zoals deze sinds 25 mei 2018 geldt. Lees meer over onze privacy verklaring op www.veiligheid.nl/privacy.